

22132079

TURKISH A: LANGUAGE AND LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
TURC A : LANGUE ET LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
TURCO A: LENGUA Y LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write an analysis on one text only.
- It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse d'un seul texte.
- Vous n'êtes pas obligé(e) de répondre directement aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le souhaitez.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis de un solo texto.
- No es obligatorio responder directamente a las preguntas de orientación que se incluyen, pero puede utilizarlas si lo desea.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Aşağıdaki iki metinden **birini** seçerek bir analiz yazınız. Analiziniz bağlam, seslenilen kitle, metnin amacı, biçim ve üslup unsurlarının önemi üzerine yorumlar içermelidir.

Metin 1

Yaz Tatili: Zamanın Katili

Yaz tatili denen şeyi sevmediğimi birdenbire anladım. Bu tam ne zaman oldu bilmiyorum. Galiba istediğim gibi kullanabileceğim geniş zamana kavuşup da, ona bir düzen verinceye kadar canım çıkmışken, ansızın tatil mevsimi gelip çattığında. Madem yaz gelmişti, tatil yapmak, “tatil cenneti” ülkemizde cennetlerden cennet beğenmek gerekiyordu.

5 O zaman anladım ki, benim için yaz tatili, ister bir yere gideyim, ister gitmeyeyim, zamana büyük çabalarla kazandırdığım ritmin bozulmasıydı. Yalnız zamana da değil, hayatın kendisine. “Düzenim değişiyordu, alt üst oluyordu” gibi obsesif bir kişilik yapım olduğu izlenimini uyandıracak bir cümle kurmak istemem, öyle biri değilim, ama ziyan ettiğim zamanlar beni terbiye etti, düzen delisi olmadımsa da, zamanı kötü kullandığımda, hep huzursuz oldum.

10 Yıllarca kendimi kandırmışım meğer, aslında ben tatil yapmayı sevmezmişim. Bir yere, başka bir şehre, hatta ülkeye gitmek ve gezmek düşüncesi de giderek bir yorgunluk, hatta korku hissi yaratıyor üstümde,-o ayrı ve derin bir konu. İyi de neden, tatil güzel bir şeydir, herkes sever tatil yapmayı, neden bende bir sıkıntıya sebep oluyor?

15 Çocukluğumda tatili severdim oysa, denize girmeyi de çok severdim o zamanlar, artık eskisi gibi denize düşkün değilim. Okullar kapanınca istediğim kitapları okuyabilecek ve denize girecek olmak bana yeterdi. En sevdiğim şey gölgeli bir odada divana uzanıp roman okumaktı. Yine de yazın son günlerinde nasıl sıkıldığımı, okulların açılmasına daha bir ay varken kırtasiye alışverişi için can attığımı iyi hatırlarım.

20 Yaz tatiline yüklenen ideolojik anlamı sevmiyorum ben. Tatil çalışmakla geçen zavallı hayatımızın, zavallıca bir bölümünün şaşaalı bir biçimde pazarlandığı bir tüketim kalemine dönüştü, malûm. Tatilin bir de anlam yükü var ki, taşınır gibi değil. Turizm şirketleri ve tatil köylerinin afişlerinde giderek cisimleşen tatil kavramının içini habire doldurarak bize diyorlar ki, “asıl yaşamamız gereken zaman ve yer orası, cennetten bir köşede, hazlarla donatılmış bir dönem, rüya âlemine gideceksiniz ve döneceksiniz, öyle çok çalıştınız ki, bunu çoktan hak ettiniz.”

25 Çalışmasak hak etmeyecek miydik? Hep çalışıp hak edenler mi gidiyor bu cennetlere? Cennet orada ve o zamanda ise, niye burada ve bu zamandayız?

Nasıl bir tatil seçersek seçelim, medeniyetten uzak veya konforun içinde, dünyanın başka yerlerinde veya burnumuzun dibinde, doğayla iç içe veya kendimizle baş başa, fark etmiyor, kavram öyle geniş ki hepsini içine alabiliyor.

30 Bir tarihte bir gazetede bir haber okumuştum. Latin Amerika ülkelerinden birinde, galiba Arjantin’de dar gelirli bir ailenin bireyleri komşularına hava atmak için tatile gidiyoruz diyerek oturdukları apartmanın bodrumuna saklanmışlar. Apartmanda yangın çıkınca aslında tatile gitmedikleri, komşularına karşı küçük düşmemek için gider gibi yaptıkları ortaya çıkmış. Tatil tüketecek gücü olmayan ailenin trajikomik hikâyesi.

- 35 Tatil kavramının bu ekonomik ve ideolojik anlam yükünden çok etkilendiğimi söyleyemem, bu herkesin malûmu olan bir hal. Ama tatil, dolayısıyla da yaz mevsimi bende garip bir yalnızlık ve hüzün duygusu, hatta öfke yaratıyor. Bu sevdiğim türden bir hüzün değil. İstanbul bana terk edilmiş gibi geliyor, oysa sokaklar yine tıklım tıklım dolu, meyhaneler, lokantalar, çay bahçeleri adam almıyor, evlerin birçoğunun pencerelerinde ışıklar yanıyor. Ama biliyorum ki
- 40 birileri – üstelik hiç tanımadığım kişiler – şehirde değiller, başka yerlerdeler. Bana ne bundan? Ama garip bir şekilde İstanbul’un yerine mi koyuyorum kendimi nedir, başka bir “cennet köşe” nin o zaman parçası için tercih edilmiş olması duygusundan kurtulamıyorum. Çiğ bir güneş oluyor sokaklarda yazın, insanın gözlerini acıtıyor, günler uzun, gölgeler kısa, asfalt ayaklarıma yapışıyor, çimler sararıyor, evlerin pencerelerine bakınca sığının sıkıntısını ve bir yere gidememiş olanların öfkelerini görüyorum. İstanbul’un bütün renkleri soluyor, güneşte kalıp rengi
- 45 uçmuş bir fotoğrafa benziyor.

Ayfer Tunç, *Varlık Dergisi* (2005)

- Yazarın sesi ve metnin tonunun okuyucuyu nasıl etkilediği üzerine yorum yapın.
- Bu pasajda yazarın fikirlerini ortaya koymakta kullandığı yapı ile ne tür etkiler oluşturulmuştur?

Metin 2

BİNBİR ORTAM MASALLARI

“Yazarlar, sinemacılar, reklamcılar... Bugünlerde herkes ‘transmedya hikayecilik’ ve onun getirdiği yeni imkanları konuşuyor. Bu yeni teknikte, bir hikaye farklı platformlara bölünerek anlatılıyor. Yazarların da okurlarla fazladan işbirliğine gitmesi bekleniyor.

5 **Yalnız bir tehlike var: Yazar karizmayı çizdirebilir!**

Cathy’s Book (Cathy’nin Kitabı) isimli romanın bildik bir konusu var: Genç ve güzel Cathy birdenbire ortadan kaybolmuştur. Cathy’nin en iyi arkadaşı Emma, kayıp kızın eski sevgilisi (ve konuyla hiçbir ilgisi olmadığını söyleyen) Victor’dan şüphelenmektedir. Derken Emma, Cathy’in kendine bıraktığı bir paket bulur. Paketin içinde fotoğraflar, birtakım karalamalar, mektuplar, telefon numaraları, hatta doğum sertifikaları vardır. Emma bu malzemeyi kullanarak arkadaşının izini sürmeye başlar ve olaylar gelişir...

Dedim ya, çok çiğnenmiş bir konu. Ama işte o, “olaylar gelişir” kısmı biraz farklı. Çünkü ‘siz’ müdahale etmezseniz, olaylar gelişmiyor. ABD’li iki yazar, Jordan Weisman ve Sean Steward, altı sene önce yayımladıkları ve yukarıdaki konuyu işledikleri *Cathy’s Book*’ta gidişatı kısmen okurun keyfine bırakmıştı. Emma’nın arkadaşı Cathy kaybolduktan sonra bulduğu kitap, okurun elindeki kitabın ta kendisiydi. Tüm o telefon numaraları, fotoğraflar ve karalamalar okura da verilmişti. Hatta sayfaların kenarları Cathy’in tuttuğu kargacık burgacık notlarla doluydu. Kısacası Cathy’i araması gereken kişi, hayali karakter Emma değil, okurlardı.

Aradılar da... Bakılabilecek her yere baktılar. Weisman ve Stewart, teknolojinin bütün nimetlerinden yararlanarak melez

Cathy’s Book kitabını satın alanlar, kahramanın dipnotlarının bulunduğu kitapla birlikte birkaç mektup, fotoğraf ve ipucuna da sahip oluyorlar.

bir eser tasarladığından, okurlara epey iş çıkmıştı. Kitabın içindeki haritaların izinden gittiler; internet sitesinde açıklanan ipuçlarını kullandılar; telefonlarına yükledikleri mobil uygulamaların kılavuzluğundan yararlandılar. Kitap, internet sitesi veya uygulama, nereyi kurcaladıysa, orada yeni bir hikaye parçası buldular. Yalnız değillerdi. Parçaları birleştirmek için Twitter ve Facebook’ta diğer okurlarla bir araya geldiler. Dahası, belli bir numarayı aradıklarında tavsiye bile aldılar.

Weisman ve Stewart bu kadar zahmete sırf okurları biraz daha eğlendirmek için girmediler. Yazarlar, son birkaç yıldır epey popüler olan bir disiplinin transmedya hikayeciliğinin gereğini yerine getirmeye

60 çalışıyordu. Etkili de oldular. Hikayenin işleniş biçimi ilgi çekince, devam bölümleri geldi. Yazarlar genç okurları yeni bir tür anlatım biçiminin içine sürüklemeyi başarmıştı.

65 Bu yöntem transmedya hikayecilik deniyor. Popüler bir mesele için sıkıcı bir ismi var; ama transmedya hikayecilik bugün okurun epey ilgi gösterdiği bir alan. Sadece yazarlar değil, sinema, reklam ve sanat dünyası da son birkaç yıldır, özellikle Batı'da istem tutan bu disiplin üzerine kafa yoruyor. Tarif basit: Transmedya hikayecilik, bir hikayenin birden fazla platformda kurgulanıp geliştirilmesi anlamına geliyor. Artık sadece metinler değil, başta digital teknolojinin giderek gelişen araçları, birçok unsur işin içinde. Videolar, video oyunları, mobil uygulamalar, haritalar... Daha da etkili bir unsur ise okur. Transmedya okur, hikayeyle farklı mecralarda ilişki kurarak onu kendine mal ediyor, kişiselleştiriyor. Bazen üretim sürecine doğrudan katılıyor, hikayeyi şekillendiriyor ya da alternatif yorumlar üretiyor. Karakterlerin yaşamasına, ölmesine, evlenmesine, ayrılmasına karar verebiliyor.

85 Yeni insanlar, yeni kurallar... Neyin ne olduğunu daha iyi kavramak için, bu meseleyle yıllardır haşır neşir olan ABD'li

yazar Ellie Ann Soderstrom'un bloğunda verdiği tarifi ödünç alalım. Soderstrom'a göre transmedya bütün duylara hitap edebildiği için kuvvetli:

Görme: Kindle'da kitabınızı okurken, ekranda bir haber sunucusu beliriyor ve okuduklarınıza ilişkin bir haber bülteni seyrediyorsunuz.

95 Dokunma: Bir kitabın kahramanının, kız arkadaşının çekmecesinde bulunduğu fotoğrafın aynısını elinizde tutuyorsunuz.

Tatma-Koklama: Kahramanın yediği çikolata size de veriliyor.

100 Duyma: Romanın kahramanı karanlık bir koridorda ilerlerken, e-okuyucunuzda onun ayak seslerini duyuyorsunuz.

105 Konuşma: Tıpkı *Cathy'in Kitabın*'daki gibi hikayenin ana karakterine telefon edebiliyorsunuz.

Yenal Bilgici, *Sabit Fikir* (2012)

- Yazarın bu yazıda kullandığı yapıyı ve düzenlemeyi yorumlayın.
- Bu pasajda yazarın yeni okur tipini sunuşuyla ilgili neler söyleyebilirsiniz?